

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben kézhez: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 72 korona Egész évre . . . 84 korona
 Negyedévre . . . 18 korona Negyedévre . . . 21 korona
 Egész évre előre 30 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHVATAL

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kérésre közli. Előfizetések és hirdetések a szerkesztőségbe nem szállíthatók. Kiadóhatáskor titkárunkkal.

Rólunk volt szó.

A nagyváradai Nemzeti Tanács érdekesnek tartotta, hogy foglalkozzék velünk keresztényekkel. A szemünkbe vágta egy olyan hamis vádat, amiről álmodni sem mertünk. Azt mondja az előadói javaslat, hogy mi ellenforradalmi mozgalmat dédelgetünk, hogy mi megakarjuk dönteni a forradalom eredményeit és veszélyeztetjük azt a közrendet, amelyet a szociáldemokrata párt megteremtett.

Ha nem tudná az egész ország azt, hogy a szociáldemokrata párt kezében milyen egységes és megbonthatatlan hatalom van, akkor meg lehetne érteni ezt a meggondolatlan és alaptalan aggodalmat. De a budurászái hegyek közt is szociáldemokrata szónok esketi fel a népet a párt programjára s az ország fővárosában akkor vezényli ki a párt a katonaságot egy miniszter megbuktatására, amikor csak akarja. Ennek a pártnak megriadni, oktanul félrevernü a harangot nem csak hogy nem szabad, de a saját maga népét ijesztgeti vele.

Ezzel szemben ugyan mondja meg dr Grósz-Menyhért ur, hogy hol a mi erőnk? Kivel és kikkel buktassunk mi hadügyminisztert? A mi járásunk az új köztársaság földjén biztos, határozott és boldog, hisz nekünk katolikusoknak az álmok álmát hozta el, az autonómiát, amelyből ennek a hazának a földjén a legnagyobb keresztény kultúra fog sarjadni. Hiszik Önök egy percig is azt, hogy mi nem akarjuk biztosítani a forradalomnak ezt a speciálisan katolikus eredményét? Hiszen ha visszajön a régi autokrata világ, a sallangos, címes hipokrita rendszer, akkor holnap újra nincs beleszólásunk nekünk, a népnek az egyház ügyeibe.

Elértük az autonómiát és éppen azért tömörülünk, hogy a forradalomnak ezt a nagyszerű ajándékát biztosítsuk az anarchia és a fenyegető bolsevizmus ellen. Ha gondolkoznak az urak és látják a jövőt, akkor látják azt a vörös napot is, amikor márhólnapra az összes mai politikai pár-

tok üldözött reakcióakká válnak, úgy a Károlyi-párt, mint a radikális és a szociáldemokrata is. Mindnyájunknak van valami félténivaló kincsünk tőle és valamennyi érdek fölött áll a mai társadalmi rend féltése.

És csodáljuk a Nemzeti Tanácsot, hogy ezt a közös érdeket nem ismerte fel, hanem elindult az ijedős emberek szava után. Vagy nem olvassák a Népszavát, amely hevesen tiltakozik az igazi orosz medve ellen, amely agyon akarja taposni a polgári osztályokat, a tisztességes munkásokat, az urakat egyenesen lámpavasra küldi és Kunfi, Jászi, Garami egyformán gyűlöletesek előtte a papokkal, tisztviselőkkel s a többi lateinerekkel együtt.

Tegnap tapsoltak Önök Imrik S. Zoltánnak, amikor fölfedezte Önök előtt ezt a veszedelmet, gratuláltak neki, amikor megtalálta az összekötő kapcsot köztünk és Önök között. Örvendünk szívből annak, hogy felvilágosíthatjuk egymást és ne engedjük, hogy feltűnést kereső emberek riadókat fújjanak.

Tudjuk mi azt nagyon jól, hogy ez az érdekközösség még sokáig meglesz közöttünk, nem is ártatjuk magunkat azzal, hogy vége van a háborúnak. Most kezdődik a világnézetek hosszú és elkeseredett harca, amelybe se fegyvereket, sem az anarchiát nem akarjuk beengedni, hanem rábizzuk az észre és az érvek erejére.

De azt is tudjuk, hogy Önök nem zárkoznak el az ellenkező világnézetek meghallgatása elől sem, sőt kívánják, mert utálják a diktatúrát és nem tűrnek meg elnyomott társadalmi osztályokat. Nem lehet tehát bűn az, ha mi erre a tiszta és ragyogó fórumra kiküldjük a magunk embereit és megfelelő helyet követelünk nekik.

És azt is tudjuk, hogy a mi szavunk ma a gyöngébb szó, erőt a hit és igazság ad neki. Ne féljen tehát fölünk senki sem, az igazság őrei legkevésbé s inkább vegyék szívesen azt, hogy tédülünk be irredentáknak a

nekünk meg nem felelő politikai keretbe. Ezek még ki sem alakultak s mi azt fogjuk választani, amelyik hozánk legközelebb áll.

És ha úgy fordul a sorsunk a jövő nemzetgyűlésen, hogy szegények maradunk, de meglesz a szabad vallásgyakorlat, ha rongyos ruhában is és lyukas cipőben is, de lángoló szívvvel, és nyílt, bátor meggyőződéssel fogjuk hirdetni a pozitív hit igazságait. Féltjük mi is a diplomainkat és Franciaországban, Angliában és Amerikában az egyház sorsa nem ejt bennünket egy percig sem kétségbe.

Mig ez az állapot bekövetkezik, addig becsülettel álljuk a harcot és reméljük, hogy ezután félreértésre nem ad okot semmiféle vaklármára.

Romániai magyar menekültek Nagyváradon

A fegyverszünet megkötése óta ismét megkezdődött a népvándorlás Budapest és a nagyobb vidéki városok felé. A román és szerb megszállás alá került vidékek lakosainak nagy része sokszor minden különösebb ok nélkül, a népkormány helyben maradási kérése dacára elhagyja régi lakóhelyét és előzőnli azokat a városokat, amelyeket a különböző invázió megkímélt.

De nem csak a megszállott területekről, hanem az utóbbi időben Romániából is tömegesen jönnek a menekültek. Romániában ugyanis, amikor Erdély megszállása befejezett tényé lett, a magyar honosságú lakoságot a legkategorikusabban felszólították, hogy csemagoljanak össze és hagyják el Romániát. A magyarok mit tehettek egyebet, mint összepakoltak amit tudtak egy kis batyuta és ki vasuton, ki kocsin, ki pedig gyalog megindultak Magyarország felé.

Nagyváradra tegnap érkezett meg az első ilyen csoport, egy öt tagú család, Jónás Mátyásné vezetésével, mert a többi négy még gyermek, a legidősebb 14, a legfiatalabb másfél éves. Három testvér: Mann Rózsa, József és Dénes, azonkívül egy másfél éves gyermek.

Karácsonyi nagy vásár

gyermekjáték és ajándéktárgyakból!

Fésű- és Díszműáruházban Saspassage 42,

Nebelthau A. utóda SZABÓ J.

Kemény L. Ignác rendőrkapitányt kérésük fel, mert a vasutállomáson odautasították őket. Csabán ugyanis kényszerutlevéllel mint nagyváradi illetőségűeket küldték ide a menekülteket. Jónás Mátyásné elmondta, hogy még 300 menekülő tart Nagyvárad felé.

A négy gyermek szeme tulságosan vörös lévén, Kemény L. Ignác rendőrkapitány dr. Ertler Mór tiszti főorvos elé állította őket, aki ragályos szombajt állapított meg rajtuk. A gyermekeket az izr. kórházba szállították. Kemény L. Ignác azonkívül előterjesztést tett a polgármesternek, melyben intézkedést kért, hogy a Romániából nagyobb számmal érkező transzportokat miképp helyezze el.

Ujabb ármegállapítások.

A temetési díjak megállapítása.

Nagyvárad város árvizsgáló bizottsága tegnap délután ülést tartott a városházán Lukács Ödön főjegyző elnöklete alatt, amelyen egyes árak, gyártmányok és ipari munkák irányait állapította meg.

Megállapították először is a butorárakat, az orsz. központi árszabályozó bizottság által megállapított alapon, éppen így elfogadták a cipők és cipőjavításokra előterjesztett árakat.

A temetkezési díjak tájékoztató árait a következőleg állapították meg: I. osztályú temetés 750 K, II. osztályú temetés 450 K, III. osztályú temetés 225 K, ezen összegekben belefoglalják a sírásás is, de a stóladíjak nincsenek beszámítva.

A közönséges fali tégla ezrének árát 220 K-ban állapították meg, míg a tetőcserepre elfogadták az orsz. központ által megállapított árakat.

A faazén árát, a biharmegyei ármegállapító bizottság határozatához képest kilogrammonként 1 koronában határozták meg.

Az orsz. központi ármegállapító bizottság által megállapított árakat fogadták el: a tetőcserepre, az egyes hámorárakra, a lószerszámokra, a táblaüvegre, a fémszálas izzólámpákra, a festék-árakra, a kárpitos munkákra és a vízmentes takaróponyvák köcsöndijára vonatkozólag.

Az égetett mész árára vonatkozólag, mivel a központi ár az itteni viszonyokhoz képest igen alacsony, feliratban revíziót kérnek.

A portland cement árát nagyban mértékszárként 14 koronában, kicsinyben 15 koronában állapították meg.

A kerékgyártó, kovács és lóvasaló munkák díjának megállapítását elhalasztották s a kereskedelmi kamarát megkeresik a más városokban megállapított adókat.

A fuvardíjaknál a fuvarosok által proponált díjakat nagyon is túlzottnak találták s ezek ellen erősen kikelték. Pl. a szén, koks és fa szállítási árát megfizethetetlennek vélték, miért is elhatározták, hogy felkérlik a kereskedelmi és iparkamarát, hogy az érdekeltek meghallgatása után adjon véleményét.

Elhatározták végül, hogy a megállapított árakat külön-külön lapokon kinyomaják és szétosztják az érdekeltek között.

Az ülés végén Bíró Márk felhívta az elnök figyelmét arra, hogy a favágók megfizethetetlen árakat kérnek a favágásért. Kéri, hogy ezt is vegye a bírálás alá egy közéleti ülésen a bizottság. A város szerezzen be villamos favágógépeket s azt bocsássa megfélelő díjazásért a közönség rendelkezésére.

Lukács Ödön elnök megígérte, hogy legközelebb tárgyalásra tűzi a kérdést.

A Kath. Növédő Egyesület karácsonyi vásárja.

A karácsonyi ajándékok beszerzése nagyobb gond ma, mint volt valaha. Nincs forgalom, nincs áru a boltokban. Csak aki előre gondoskodott karácsonyra valamiről, annak áll rendelkezésére néhány apróság a karácsonyfa feldiszipítésére.

A Kath. Növédő Egyesület már tavaly fényes sikert karácsonyi vásárjával felhívta a figyelmet arra, hogyan lehet a női leleményességnek még a mai beszerzési nehézségeket is leküzdöni. A nagyszerű erköcsi és szintén nem megvetendő anyagi siker fellelkesítette a hölgyeket és elhatározták, hogy az idén ha lehet, még nagyobb keretben fogják megisméteelni a tavaly olyan szépen bevált karácsonyi vásárt. Már a nyáron megkezdtek a munkát. Karácsonyfadiszeket készítettek, babákat öltöztettek, ezer apró kis játékszert gyártottak a szorgalmas női kezek hónapokon keresztül, míg ma aztán teljesen elkészült a munka s annyi fáradozás eredményét nagy közönség elé adhatják.

Csak egy néhányat fogunk felsorolni a Kath. Növédő Egyesület karácsonyi vásárjának pazar gyűjteményeiből.

Az Immakulata zárda 30 pár gyermekcipőt, remek gyermekfőkdőket, fatőzsré, festett művészi tájképet, gyaluforgácsból, papírból készített szobrnél szebb kosárákat, karácsonyfa díszeket, törököket, pojacákat küldött a vásárra. Van küldeményükben sok játék is, mint egy kertiház körülötte virágos kerttel, babaszobák, bölcsök, megkezdett közimunkák és sok apróság.

A Orsolya-zárda az idén először vett részt a munkában, lelkesedéssel és szeretettel, mint a régi munkatársak. Egész gyűjtemény napernyő, kosárka, törpe, pojaca, kis zacskó van küldeményükben.

Az olasz polgári leányiskola ismét kivette részét a munkából. Küldött játékokat, babákat, 156 db paprkosárkát és negyven darab angyalt küldött.

A leányklub minden tagja részt vett a munkában. Különösen kitűnnek Boócz Irma, Kelemen Ilonka művészi miniatűr alakjai és jelenetei, Kovács Gizi Mikulásai, Rácz Sári több száza menő, gyöngyből készült karácsonyfa díszei. Boóbelv Éva művirág és miniatűr agyagmunkái. Közösen készítettek és öltöztettek fel azonfelül sok-sok papirbabát.

A munka oroszán része természetesen a Kath. Növédő Egyesület tagjaira esett. Meglepően szépek és igazán remek izlésre vallanak Pally Lajosné, Nadányi Károlyné, Kazinczy Mária és Mikussay Margit tea babái. Kijelölték a nőzsebek mintegy száz darab babát, melyeket Malatinszky Lajosné, Pally Lajosné, dr. Krüger Aladárné, Elemeéry Ferencné, H. n. Aranka, Nadányi Károlyné, Mákus Rozsi, Karacs Ilonka, Szikora Irma, Béus Józsefné, Nadányi Joli és Klári, Baranyi Lené, Mikussay Irén és Margit, ö. v. B. d. Lászlóné, Tóth Gizella, Kállay Jolán, Vay Zoltánné, Kikas Böske, Szontagh Gusztávné, Rintler Károlyné, Köszeghy Józsefné, Malatinszky Babcszi, M. s. er. Ilonka és Völcska Sándorné öntözték fel. Remekszámba mennek: Mikussay Józsefné gyöngy mellű, Lázár Böske (B. d. apest) gyöngy moivumai és angol festett lapja, Mikussay Margit relikviái és nyakláncjai, Marián Emilné íróasztalkái és relikviáit, Mikay Katalin napernyő, Vass Irénke tüpörnái és trombitái, Béus József é, Czifra Irmska, Borbély Józsefné, Vay Zoltánné papirfigurái.

Közösen készült több száz karácsonyfa dísz, gyöngydísz, kis zacskók, szivek, gonbák stb. Készült több mint ötven pár cipőcske, ezek elkészítésén Sándor Albertné, Márkus Rozsika, Báthy Zoltánné, Várszeghy Lajosné, Lázár Mátonné fáradoztak. A zacskók megöltéséhez csukórral, süteményei, dióval hozzájárultak: Bélius Józsefné, öz-

vegy dr. Demek Gyözné, Schuch Károlyné, Marián Emilné, Szikora Irma és Várszeghy Lajosné. Játékokat küldöttek: Bozóky Béláné és Barabás Gézáné.

Pénzbeli adományokkal járultak a vásár sikeréhez: Bundala Mihály dr. 1000, Udvardy L. Ödön 150, ö. v. dr. Demek Gyözné 10, Schuch Károlyné 10, Moskovits Mórné 14, Kövér Sándorné 20 koronával.

A karácsonyi vásár holnap, hétfőn reggel nyílik meg a Poyvár házban lévő üzlet-helyiségben. A vásárra kerülő tárgyak ára a lehető legolcsóbban van megállapítva, hogy mindenki innen szerezhesse be karácsonyi szükségletének legalább egy részét. A tiszta jövedelem a Kath. Növédő Egyesület jótékony céljaira fog szolgálni.

Lakást és boltot a kereskedő iparosoknak

A kamara átirata a városhoz.

A nagy lakáshiány most, mikor a harc-térről tömegesen érkeznek haza a katonák, határozottan érezhető. Különösen a hazatért iparosok és kereskedők részére nincs lakó- és műhelynek való helyiség, illetve a kereskedők részére üzlethelyiség.

A nagyváradi kamara e tárgyban Nagyvárad városhoz a következő átiratot intézte: Nagyvárad város tanácsának, Helyben.

A háborúból hazatért iparosok között nagyszámmal vannak olyanok, akik foglalkozásukat műhely hiányában meg nem kezdhetik. A hazatért kereskedők viszont üzleti helyiséghez nem képesek hozzájutni.

Azok a kísérletezősek, melyeket a helyiségkeresők a lakáshivatalnál eszközöltek, pozitív eredményekre csak a legkivételesebb esetekben vezetnek, ami természetes is, ha tekintetbe vesszük, hogy a város lakossága a háboru alatt módfelett megszorodott s a beözönlők tömegei az üresen állott helyiségeket a maguk számára foglalták le.

Mint hogy azonban elsőrendű érdek a hazatérők elhelyezése, kamaránk tisztelettel megkérési a t. városi tanácsot, sziveskedjék minden eszközzel odahatni, hogy valamelyik városi laktanya — véleményünk szerint e célra legalkalmasabb volna az új tűzér-laktanya épület csoportozata — mint műhelytelep, az iparúzó közönség rendelkezésére bocsátassék.

A fenti okokon kívül azért is kívánatosnak és szükségesnek véljük tiszteletteljes javaslatunk sürgős teljesítését, mert városunkban folyamatban van a kisipari termelő szövetkezetek létesítése és ezek a fontos ipari termelő csapatok tágasabb műhely- és raktárhelyiségek nélkül működni nem tudnának, más módon pedig alkalmas helyiséghez jutni nem képesek.

Egyszersmind tisztelettel kérjük, hogy a hazaért kelek-dők részére is meöltöztassék üzleti helyiségől gondoskodni s e tekintetben sziveskedjék megfontolás tárgyává tenni: nem volna-e célszerű a piac téren, vagy esetleg a város, mas alkalmas pontján ideiglenes jellegű, szükséghelyiségeket emelni s azokba a hazatért kereskedőket elhelyezni. Véleményünk szerint ezek az ideiglenes üzlethelyiségek nagyobb költség nélkül és rövid időn belül felépíthetők volnának és a felemelő igénylések kielégítését lényegesen könnyíték.

Függetlenül a fontos gazdasági és szociális érdekekre, tisztelettel kérjük átiratunk soraival sürgős elintézését.

Na yvar d 1918. december hó 12.

A Nagyvárad i Kereskedelmi és Iparkamara:
Dr. Moskovits József elnök.
Dr. Oláh Béla titkár.

A Keresztény Tanács ügye a Nemzeti Tanács előtt.

A magyar forradalmat évszázadok lassu, szenvedéses munkája készítette elő. A forradalom szikrája akár öntudatosan, akár öntudatlanul ott lappangott mindenkinél a felkélben, szívében és agyában és csak a kipattanás okára, alkalmára várt. Ezt a forradalmat és ennek a forradalomnak eredményeit megakadályozni, vagy felborítani lehetetlenség és csak önmagukat rémitgetik azok, akik azt hangoztatják, hogy a nép Magyarországot innen vagy onnan veszély fenyegeti. Ez az ijedelelem, ez az akarva roszszat keresés, amelynek semmi alapja nincs, sokkal jobban árt a mának és a holnapnak, mint száz erőtlenn ellenforradalmi kísérlet. A kedélyeket a végsőkig felizgatják ezek a rémképek és egyszer azon vesszük észre magunkat, hogy ok nélkül, önmagától, a túlfeszítettségűtől pattan el a hur.

Nagyváradot néhány napig lázas izgalomban tartotta az a hír, hogy *ellenforradalmi célzattal*, néhány, a régi rendszerhez görcsösen ragaszkodó ember külön tanácsot, Keresztény Tanácsot alakított, amelynek nem lehet más célja mint a *királyságot visszaállítani*. Ez a feltevés lassankint annyira a pozitívum formáját öltötte, hogy tegnap délutánra a Nemzeti Tanács gyűlést hívott össze, amelyen tiltakoztak és határozati javaslatot fogadtak el az ellen, hogy a Keresztény Tanács megalakuljon és működjen.

Ha azok az érvek és indokolások, amelyeket a gyűlés szónokai felsorakoztattak valóságok lennének a Keresztény Tanács előkészítőit kihallgatás nélkül föbe lehetne és kellene lőni. De a gyűlés során pontról pontra bebizonyosodott, hogy éppen olyan forradalmi a Keresztény Tanács célja, mint akármelyik másik párté, csupán azt akarta biztosítani, hogy még a forradalom sem követhessen el erőszakot az egyesek vallási meggyőződésén. Csupán ezt akarta. És még valamit. A *társadalmi egyensúly helyreállítását*, a testvéri egyetértést, a megértő összműködést minden párttal és minden eggyessel a *belsevizmus, az anarhia megakadályozására*.

És talán azok, akik ennyire kiélesítettek ezt a kis helyi érdekű ügyet — azok sem látták ilyen feketének. Más, sokkal kisebb aggodalmat kellett eloszlatni. Azt az aggodalmat, amely a *pártokat fogta el*.

A Nemzeti Tanács tegnapi ülésén *Imrik S. Zoltán* és *Champier István* a legliberálisabb és szociálisabb alapon bizonyították be azt, amit fent írtunk. *Nincs sem Nagyváradon, sem pedig az egész országban olyan ember, csoport, vagy társadalmi réteg, amely a mi forradalmunk boldogságot, kenyeret és életet jelentő eredményeit megtámadni vagy megsemmisíteni akarná.*

A gyűlést dr. *Grosz Menyhért* elnök nyitotta meg és rövid jelentést terjesztett elő a főszámvétség beszámolójáról, amelylyel más helyen foglalkozunk.

Balogh Károly volt a Keresztény Tanács ügyének előadója. Ismertette a forradalom napjaiban, az ország többi vidéki városával szemben a Nagyváradon uralkodó példás rendet és nyugalmat. Fejtegette és *feltételezte*, hogy a Keresztény Tanács nem akarhat mást, mint a régi büns rend, a királyság visszaállítását hazafias és felekezeti cégről. Ez a beállítás, amely nélkülözött minden pozitív alapot, nem is számíthatott nagyobb hatásra, mint amiket elért. Egyszerűen tudomásul vették.

Beszéde után a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

A nagyváradai Nemzeti Tanácsban a város lakosságának összes rétegeket képviselve vannak fajra, nemre, vallásra való tekintet nélkül azon kettős célból, hogy

1) a forradalmi magyar népköztársaságot megerősítsék, netáni ellenforradalom ellen megvédjék s demokratikus alapon felépíteni segítsék;

2) hogy minden erejükkel az élet- és vagyonbiztonság fenntartásában közreműködjenek.

A Nemzeti Tanács intéző bizottságának tudomására jutott, hogy az utóbbi napokban különböző konzervatív és reakciós elemek hazafias és felekezeti cégekre alatt a közvélemény szabad szellemével össze nem férő ellenforradalmi mozgalmakat indítottak meg.

Miután e körülményt az intéző bizottság a nyilvánosságra hozza, indítványozza, hogy mondja ki a nagyváradai Nemzeti Tanács, miszerint minden oly társadalmi mozgalom, legyen az akár osztályuralmi, akár felekezeti alapon szervezve, mely a forradalmi erők győngyülését idézheti elő, forradalmi ellenesnek, a népköztársaságra nézve veszélyesnek tekint s ennél fogva minden ily mozgalmat reakciónak, hazafiatlannak bélyegez és árulásnak tart. A Nemzeti Tanács az ezen forradalmi ellenes mozgalmak által netán kiváltandó ellenhatások következményeiért a felelősséget nem vállalja, hanem ezt a mozgalmat megindítóira és részeseire hárítja át.

Imrik S. Zoltán

kanonok szólott először a javaslatához.

— Mélyen tisztelt Nemzeti Tanács! Hölgyeim és Uraim! Abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy a fervebe vett Keresztény Tanács megalakulásáról elterjedt hírek és a Nemzeti Tanácsnak ebben az ügyben összehívott gyűlése hozzám eljutván, én ismertethetem a megalakulni akart Keresztény Tanács céljait. Teszem ezt abban a hitben, hogy a Nemzeti Tanács méltányolni fogja 12 (vi munkásságomat és bizalommal hallgat meg (Halljuk). Három pontban akarok válaszolni *Balogh Károly* ur beszédére. Először a fervebe vett Keresztény Tanács éppen olyan forradalmi alapon áll ma, mint akár a radikális, akár pedig a szociáldemokrata párt. A királyságot vagy a régi rendszert visszaállítani eszünk ágában sem volt. *Kinek kell ma a királyság, kinek kell a régi rend?* Másodsor: a megalakulni akaró Keresztény Tanács előkészítőit az a cél vezette, hogy *vallásos meggyőződését mindenki szabadon követhesse*. Ezért akarunk küzdeni. (Közbekiáltások: Kik ellen?) Ugyan kérem, mindnyájan olvassunk újragot

és nap-nap után többször látjuk annak a követelésnek nyomtatásban való hangoztatását, hogy az *iskolákból zárják ki a hitoktatást*. (Ugy van! Ki kell zárni!) *Hát ez ellen fogunk küzdeni*. Szabadság van, a forradalom meghozta a szabadságot, tehát a vallás-szabadságot sem szabad megsérteni vagy korlátozni. Harmadsor: azt akarjuk, hogy hazánkat megvédelmezzük és a társadalmi egyensúlyt helyre billentve, egymásnak kezet nyújtunk, megértésben dolgozzunk mindenkivel. Ezeket akarta a Keresztény Tanács. A részvénytársaság pedig azért alakult, hogy a Tiszántult a jelenlegi részvénytársaságtól, a Szent László-nyomdától bérbe vegye és egy teljesen szabad, független, a keresztény közönséget kielégítő politikai napilappá alakítsa át. Én azt hiszem, hogy ebben semmi, a régi reakciós állapot visszaállítását célzó tendencia nincs.

Takács Gyula nem tartja helyesnek, hogy minden áron ütköző pontot keressünk. Ez is bűn, mert veszélyezteti a forradalom vívmányait. A javaslat első részét fogadja csak el.

Dr. Oláh Béla lelkes szavakkal áhítja mintaképpül a szociáldemokrata párt egységességét, amelynek következménye volt a rend és nyugalom megmaradása. Elfogadja *Balogh Károly* indítványát.

Champier István,

a főgimnázium történettanára tartott rendkívül nagy hatással, igen mélyen járó beszédet, amelyben azt fejtegette, hogy a *vallás éppen olyan világnézet, mint a radikalizmus, vagy szociálistizmus*.

— Én is szociálista vagyok, minden test-részem szociálista, mert proletár családból származom. Az iskolában — tanuságiételre hívom a diákjaimat — mindig szociálista elvek szerint tanítottam, a háborukat sohasem a győzelmes, hanem a megegyezéses béke elérésének, a népek szövetsége megalakításának eszközüül állítottam be. De éppen azért, mert szociálista vagyok, meghallgatom és elfogadom minden világnézetet, amelynek létjogosultsága van. A vallás is világnézet, tehát azt is elfogadom és harcolok érte éppen úgy, mint a radikálisok, vagy a szociálisták az ő felfogásuk diadaláért. Ez azonban nem jelenti azt, hogy mindég és minden eszközzel sikra szálljunk. Magyarország minden oldalról megtámadott és cibált teste, a közrend és vagyonbiztonságunk fenyegető felfordulása nem engedik, hogy már most megindítsuk a harcot. Ha a határok biztosítva lesznek, a nyugalom és a rend egészen megszilárdult, akkor az elvek vitája megkezdődhetik, de addig minden erővel össze kell fogni, hogy a fenyegető veszélyeket elhárítsuk. Elfogadja a határozati javaslatot.

Zajos éljonzés és taps között fejezte be beszédét *Champier István*.

Rigó Szeréna felszólalása után

dr. Grosz Menyhért

szólt fel ezután. Higgadt, tárgyilagos szavakkal festette a közvélemény rendkívül érzékeny tapasztalatát, amely minden kisebb

A budapesti helyőrségi kórház fogtechnikai laboratóriumának, mint volt vezetője hosszú katonai szolgálat után hazaérkeztem s a műtermem vezetését átvettem, ahol a legmodernebb és legkomplikáltabb munkát: fogigazító gépet, kaszálás fogat, öntött aranyhidat és tartós fogtöméseket készítek.

BERDACH JENŐ

áll. vizsg. fogtechnikus.

TELEFON: 10-50.

rezgést nagyon megérez. Most egyetlen cél az hogy a fenyegető anarchiát és a bolsevizmust megakadályozzuk. Ebben össze kell fogni mindenféle párt, faj és valláskülönbőség nélkül. Ha ezt nem látják be azok, akik most külön tanácsok alakításával a szélsőségek felé hajló baloldal kedélyét aláfűtik, a Nemzeti Tanács áthárít magáról minden felelősséget, azoknak a vállára, akik ezt megteszik és megtonni engedik.

Imrik S. Zoltán kéri a Nemzeti Tanácsot, hogy bizzanak benne és adják neki feladatul, hogy a Keresztény Tanács ügyét elintézzék. Ő sem akar mást, mint Magyarországot megvédeni a bolsevizmustól és anarchiától és ettől a gondolattól áthatva nyujt testvéri jóbót minden pártnak.

A Nemzeti Tanács teljes bizalommal Imrik S. Zoltán iránt felkérte, hogy a Keresztény Tanács ügyét békésen, megértéssel oldja meg, illetve intézze el.

A gyűlés, a valóság védelmezőinek nagy-szerű, az időkhöz méltó, férfias és emberi magatartásának következtében a határozati javaslatot egyhangulag elfogadta.

MACKENSEN

nem akar szembeszállni hadserege hangulatával.

Bennünket nem nagyon izgat már az a kérdés, hogy teszi-e Mackensen a fegyvert vagy sem. Ha nekik jólesik itt fegyverrel járni, felülünk akár ágyut is köthetnek a derekukra a német katonák. A mi szempontunkból a rend a fontos s eddig félreértésekből származó konfliktuson kívül esetepaté nem igen fordult elő köztünk és köztük.

De Vix alezredesnek ugylátszik nagyon fontos az utolsó német hadsereg lefegyverzése, pedig, ha nem ide, hanem egyenesen Németországba küldik őket, ilyen fegyelemmel és 170 ezer emberrel hamar rendet teremthetne, Ebert szociálista kancellár.

De ők nem mennek és a magyar kormány a francia katonai kiküldött utasítására tegnap egy vezérkari századost delegált Mackensen főhadiszállására Nagyváradra, hogy ellenőrizze a leszerelést.

A századost a legnagyobb meglepetés érte. Az után fegyveres németekkel találkozott, akik vidáman szívták a komisz 11. Armé cigarettáit.

Jelentkezett Mackensennél és elmondta, hogy a leszerelést akarja ellenőrizni. Mackensen sajnálattal közölte, hogy egyelőre nincs abban a helyzetben, hogy ennek a kívánságnak eleget tegyen, mert katonái gőrcsösen ragaszkodnak fegyvereikhez és ő nem szívesen száll szembe ezzel a hangulattal.

A százados jelentést tett erről a magyar kormánynak. Furcsa ez az állapot. Emberek, akik szívük fenekéig utálják a háborút, magukhoz szívták most a fegyvert, mint a mentőkötelet. Nincs sok értelme.

A monitorokat átadták. A fegyverszüneti szerződésben benne volt 6 dunai monitorunk átadása. Tegnap a Budapestre jött angol matrózok az óbudai állomáshelyen át is vették az egykor nagy szolgálatot teljesítő hadihajókat.

Forradalom a Balkánon. Magánhelyről most ismét hírt kapunk a romániai forradalmi mozgalmakról. Állítólag egyes román csapatokat hazahívtak már a forradalom leverésére. Bulgáriában a forradalmisták megtámadták a megszálló csapatokat és a Malinov kormányt elzavarták.

Van elég gyógyszer.

Egyik nagyvárad lap közölte, hogy a nagyváradai gyógyszerészek gyűlést tartottak, amelyen megbeszölték a szükséges teendőket a Nagyváradon mindjobban észlelhető gyógyszer-hiányból eredő bajok elhárítására. A gyógyszerészek elhatározták, hogy sürgősen Svájcból kérnek gyógyszert, ahonnan ezelőtt is sok gyógyszert szereztek be.

A közlemény a város közönségénél nagy izgalmat keltett, tekintettel különösen a mai járványos közegészségügyi viszonyokra.

A járványbizottság tegnapi ülése után a jelenvolt orvos és gyógyszerész tagok között szóba került a riasztó hírlapi közlemény s azt mint legilletékesebb faktorok a leghatározottabban valótlannak jelentették ki.

Szerencsére van gyógyszer elég Nagyváradon s a közönség megnyugtatása és az igazság érdekében annak kijelentésére kérték fel a lapokat, hogy semmi aggodalomra nincs ok, mert a gyógyszerárak rendelkeznek megfelelő gyógyszerrel. Aszpirin, koffein, kinin, kámforkészlet van. Pl. amiből a háboru előtt 25 kiló volt, most van 15 kiló, amiből 10 kiló volt, most 6-7 kiló s így tovább van megfelelő gyógyszerkészlet, ami még a járvány dacára is elég jó ideig Nagyvárad közönségének szükségletére. Hogy bőségebb, nagyobb készlet nincs, az a forgalmi viszonyokból ered. Egyes gyógyszerészek akként segítettek a forgalmi szállítási bajokon, hogy megbízottat küldtek egyes gyógyszerekért a fővárosba, ahonnan kapnak gyógyszert bőven. Hiány egyedül a gyógyszer-specialitásokban van, ami végre is nem olyan nagy veszedelem.

Ijedelemre tehát nincsen ok.

Ismét bezárják az iskolákat.

Csökken az influenza-járvány.

A legutóbbi városi közgyűlésen felszólalás történt olyan irányban, hogy a főorvos által az influenza-járványról előterjesztett adatok valószínűleg tévedésen alapulnak, mert rendkívül sok a beteg. A járvány nem csökken.

Rimler Károly polgármester elnöklété alatt a járványbizottság tegnap ülést tartott, amelyen a járvány mai állapotáról és a teendő intézkedésekről tárgyaltak.

Dr. Mayer László főorvos előterjesztette, hogy egészen biztosan megállapítható az influenza járvány csökkenése, továbbá a betegség enyhébb lefolyást vett. Októberben be volt jelentve 2673 influenza megbetegedés és 173 tüdőlo haláleset; novemberben 1046 influenza megbetegedés és 100 tüdőlob haláleset, míg december 14-ig 518 influenza megbetegedés fordult elő 24 halálozással. Ezen adatok azt igazolják, hogy a járvány csökkenőben van.

Többek hozzájárulása után a járványbizottság megállapította, hogy az influenza-járvány fennáll még ugyan, de szerencsére csökkenőben van. Elhatározta, hogy tekintettel a karácsonyi szünetre is, az ő szes elemi és polgári iskolákban a tanítást december 18-tól január 3-ig beszünteti.

A villamosvasut kiépítése a fürdőkbe.

Addig is autobuszt járasson a város.

A Nagyvárad közelében levő két gyógyfürdő előnyeit a város közönsége csak nagyon korlátozott mérvben élvezhette, mert Nagyvárad város és a két gyógyfürdő között nincs megfelelő vasuti összeköttetés. Az évtized óta tervezett villamosvasut még mindig csak a tervezés stádiumában van.

Ennek hátránya most a négy éves háboru után még érezhetőbb lesz, mert sok-sok ezer katona a háboru viszontagságai között csak a rheumát hozta haza a harc-térről s ezeknek a szegény betegeknek első-sorban volna szükségük az áldásos gyógyerejű fürdők használatára.

A kereskedelmi és iparkamara legutóbb tartott teljes ülésén Tátray Sándor beltág indítványt tett, hogy a kamara hasson közre a tervezett fürdővasut mielőbbi létesítésére.

Az elfogadott indítványhoz képest most a kamara a következő átiratot intézte Nagyvárad város tanácsához:

Nagyvárad város Tanácsának

Helyben.

A háboru megelőzőleg mozgalom indult meg városunkban a közeli Félix- és Püspökfürdőnek villamos vasutal való összeköttetése érdekében. Az előkészítő munkálatok tudomásunk szerint már 1914-ben igen előrehaladott stádiumban voltak és az új vonal irányát is kijelölték az arra illetékesek.

A háboru azonban, mint annyi más, ezt az akciót is derékban törte ketté s ekként a városban levő gyógyfürdők megközelíthetése továbbra is nehézségekbe ütközött, sőt a vasuti személyforgalom korlátozása folytán ma már ott tartunk, hogy a város közvetlen közelében fekvő eme két nagy gyógyhatású fürdőtelep egy nap alatt meg sem nyílna.

Mondanunk sem kell, mily hátrányos a mostani helyzet a gyógyulást kereső közönségre, melynek soraiban igen nagy számmal vannak hadból hazatért betegek, vagy félig gyógyult katonák, valamint az idegen forgalom felendítésére is.

Éppen ezért tisztelettel megkeressük a t. Városi Tanácsot, szíveskedjék a fürdői villamos összeköttetés ügyét ismét hatékonyan felkarolni s az engedélyes érdekelt-ségeit az építkezés megkezdése céljából a tárgyalásokat sürgősen megkezdni.

A fent említett okokon kívül kívánatosnak tartjuk az építkezések megkezdését azért is, mert oly nagyobb létesítmény életre hívása a hadból hazatérték számára kiadós munkálka-mat biztosít.

Mint hogy pedig a kényelmes közlekedés lehetőségeinek biztosítása a villamos üzemi vasútvonal építésének tartama alatt is fontos érdeke a közönségnek, tisztelettel kérjük, szíveskedjék megfontolás tárgyává tenni, nem volna-e célszerű motorüzemi társaskocsi beszerzéséről és állandó járatásáról gondoskodni.

Tudomásunk szerint a Mackensen hadsereg eladásra kínál egy motorüzemi omnibuszt, amely ekként viszonylag olcsón megvásárolható és járható lenne. A kocsijárat fenntartása esetleg magánvállalkó útján is megoldható lenne, különösen, ha a város az autobusz-beszerzése körül segédkezett nyujtana.

Nagyvárad, 1918 december 12.

A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara.

Károlyi miniszterelnök tiltakozása a megszálló román csapatok erőszakossága miatt.

A román csapatok siralmas állapota.

Budapest, dec. 14. (Saját tudósítónktól.) Az Erdélyt megszálló román csapatok siralmas helyzetéről érdekes jelentések érkeztek ma Budapestre. Megjelent a kormány előtt a marosvásárhelyi magyar Nemzeti Tanács küldöttsége, amelynek tagjai végig nézték a románok bevonulását.

A küldöttség vezetője, Antalfy Endre előadta, hogy a román csapatok a legsilányabb módon vannak felzerelve, a legénység egyrésze mezitláb és bocskorban, szármakalapban vonult be Marosvásárhelyre. A csapatok nagyrésze visszaszökik, mert az élelmezés is a lehető legrosszabb.

A románok a legtöbb erőszakosságot a vasutak ellen követik el. Nagyszébenben vasúti igazgatóságot állítottak fel, mely teljesen

önkényesen kezeli a vonatokat és egyszerűen megtiltotta, hogy Magyarország felé voatok induljanak. A románok a Magyarországból érkező vonatokat feltartóztatják, rakományait lefoglalják.

Vázsonyi Jenő Máv. elnökgazgató sürgős táviratot intézett ez ügyben a miniszterelnökhöz, kérve a sérelmek sürgős orvoslását, mert különben nem vállalhatja a gazdasági forgalom és üzem fenntartását. Károlyi Mihály miniszterelnök azonnal tiltakozást jelentett be a francia katonai bizottság előtt a fegyverszüneti megállapodások megsértése miatt, mert a fegyverszüneti szerződés szerint a vasúti igazgatásnak továbbra is a magyar kormány kezében kell maradnia.

A politikai válság kritikus napjai a jövő héten következnek be.

Budapest, december 14. (Saját tudósítónktól.) Jól informált helyről a „Magyarország” a következőket jelenti:

— A politikai válság kritikus napjai a jövő héten következnek be. Addig a Károlyi-pártban és a szociáldemokrata pártban tárgyalások és megbeszélések folynak abban az irányban, hogy a kormányzó pártok között felmerült ellentétek kiegyenlíthetők legyenek. Nem valószínű, hogy valamennyi Károlyi-párti miniszter elfogadja a szocialista miniszterek radikális álláspontját, ezért lehetséges, hogy a kabinetben újabb személyi változások lesznek.

Csehország másfél milliós hadsereget szervez Magyarország ellen.

Budapest, dec. 14. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: A Corriere bécsi levelezője beszélgetést folytatott Kiofacca a cseh nemzeti védelem miniszterével, aki a következőket jelentette ki:

— A cseh államnak legalább még két évig igen erős hadseregre van szüksége, hogy a magyarok által elnyomott vidékeken rendet teremtsen és a nemzeti határokat biztosítsa. Számításunk szerint az antant seregekből visszavont cseh ezredekkel együtt az új cseh államnak másfélmillió főből álló hadserege lesz. Azok a Bécsből, Budapestről jövő panaszok, hogy jogtalanul szállunk meg területeket, teljesen alaptalanok. Legutóbb megkértük a francia és olasz térparancsnokságokat, hogy Ausztria és Magyarország valamilyen fegyver és lőszergyárát, minden stratégiai pontját katonasággal szállják meg, ugyancsak a magyarországi, morvaországi és sziléziai bányákat is. De a legfontosabbnak tartom a szükséges vasutak különösen a Triesztből és Fiuméből érkező vasutvonalak megszállását.

Ruhabeszolgáltatási rendelet.

A magyar hadügyminiszternek a ruházati cikkek következő beszoolgáltatását és a hazatérő katonáknak a ruházati cikkekkel való ellátása ügyében kiadott rendelete értelmében a ruhák beszoolgáltatását illetően a következőket hozom a város lakosságának tudomására.

Az átvétel eszközlésére három bizottság alakított, még pedig egy az Olasz, egy az Ujváros s egy a Váralja, Velence és Csillagváros városrészekén. Az olasz városrész átvévi bizottsága a Waiszlovich Parkszálloda épület Nagy Sándor-utca sarkán levő üzlet helyiségben, az Ujváros városrész átvévi bizottsága a Zöldfa utcán a Leitner Márton házában, a Váralja, Velence és Csillagváros városrészek átvévi bizottsága a Templom u. 29. szám alatt levő állami ovoda helyiségében fog működni. A ruhákat, lábbeliket és fehérneműket tehát városrészenként az előbb felsorolt helyekre kell beszoallítani s ott az átvévi bizottságnak átadni. Az átvéveiről a bizottság elismervényt ad ki, mit mindenki tartozik megőrizni. Az átvétel mindennap délelőtt 9 től 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig történik.

A ruhák beszoolgáltatása a városrészenként és utcánként a következő sorrendben történik:

Olasz városrészben: Hétfőn, 16 án. Szent János utca, Bömer tér, Szalárdi utca, Patak utca, Szilgóni-utca, Szent Péter utca, Iványi Ölon utca, Sal Ferenc-utca, Fűzes utca, Sankház utca, Alapi utca, Imre-utca, Akadémia-utca, Nyomda utca, Süllygi Dzsó-utca.

Ujváros és Kűlváros: 1918 december 16. Szent László tér, Fábri Lajos utca, Kapucinus-utca, Timár utca, Bernlei utca, Keszánya tér, Kossuth Lajos utca, Haty Endre-utca, Kőrös utca, Lovas utca, Keszánya utca, Fűzes fetelep.

Váralja, Velence és Csillagváros városrészei: 1918 december 16. Nagyvásár tér, Rezsűkela utca, Baross utca, Major utca, Szarvassor utca, Gilányi-utca, Csáki-utca, Vasut-utca, Kilmán utca, Dák Ferenc-utca, Torna utca, Zárda utca, Lhom utca, Varkapu utca, Kononianszér, Konáromi-utca, Sorompó utca, Tégyagyár.

Olasz: 1918 december 17. kedd. Uri-utca, Kassa utca, Bajza utca, Keskeny utca, Nogáll utca, Szaniszló utca, Firdő-utca, Bölcsöde utca, Lajos utca, Széles-utca.

Második nap. Ujváros: December 17. Kedd: Teleky-u., Kápolna-tér, Damjanich u., Bém u., Nyárfa u., Pável-u., Dúdek u., Hármás u., Huszár-u., Arany János-u., Vitéz u., Ór-utca.

Második nap. Váralja, Velence és Csillagváros: December 17. Kedd: Francia sor. Nagy István-u., Közép u., Vizi u., Károly u., Hid-u., Bányasor, Szálka u., Bástya u., Krisztina u., Szmetka Gy. u., Romer-u.

(Folyt. köv.)

Az ántánt semmi szín alatt sem ismeri el a munkás és katonatanácsokat.

Budapest, dec. 14. (Saját tudósítónktól.) Trierből jelentik: Azzal a kérdéssel kapcsolatban, vajon a munkás és katonatanács tagjai szabadon utazhatnak-e Berlinbe a katonai és munkástanácsok összeállítására, Foch tábornagy kijelentette, hogy a szövetséges hatalmak semmi szín alatt sem ismerik el sem a munkás, sem a katonatanácsokat.

Újabb néptörvények.

Budapest, dec. 14. (Saját tudósítónktól.) A Politikai Híradó jelenti: A köztársasági népkormány a következő néptörvényeket léptette életbe:

1918 évi V. néptörvény az önálló magyar külügyi igazgatásról.

1918. évi VI. néptörvény az állam háztartás továbbviteléről és

1918. évi VII. néptörvény az adókvetés és adófelszólamlási bizottságok újjáalakításáról.

Rekvirálják az összes német autókat. Tegnap ötven gépkocsit vettek Nagyváradon.

Amióta a 11. német hadsereg egy része Nagyváradon van, boldog boldogtalan autót vásárol és autót nyargalászik. Az automobilon eleinte potom áron kerültek a derék, de nagyuri allírokkal telített nyárs-polgárok birtokába és azt hitte mindenki, hogy olcsó pénzen a legdrágább közlekedési eszközt szerezheti meg. Amikor az árak emelkedtek, a vásárlási kedv akkor sem csökkent.

Tegnap például nyilvános árverés volt, amelyen egyszerű polgárok, különösen pedig a hiénák 50 darab német autót vásároltak meg. A kikiáltási ár 3000 korona volt, de a nagyszámú licitáló annyira felverte az árakat, hogy a gépkocsik 18—20 ezer korona átlagos áron keltek el.

A boldog autótulajdonosok — kik között olyan is akad, aki már tizenegy autóval dicelkedhetik — nem sokáig örülhetnek a jó vásárnak. A népkormány nemzeti vagyonnak tekinti a német hadsereg autóparkját és minden gépkocsit, akár személy, akár pedig tenerszállító legyen, lefoglal. A lefoglalásról szóló rendelet már le is érkezett a főispáni hivatalba és néhány nap múlva fogana osítani is fogják.

A főispáni hivatalban tegnap a Haditermély részvénytársaság pinaszt tett, mert Mezőtúr az állomásparancsok, Ke nény fő hadnagy lefoglalt egyenlen személyautóját és erőszakkal elvette a sofőrtől. A főispáni titká azonban, tekintettel a kormány rendeletére, nem biztatja a Haditermélyt, hogy a lefoglalt gépkocsit visszakapja.

6
..HIREK

* **A váradi nők mai gyűlése.** Ma, vasárnap délután hat órakor fog lezajlani a városbáza nagytermében azon impozáns nagygyűlés, amelyen az új jogokat szerzett, felszabaduló nő kulturális és gazdasági helyzetének most feltáruló lehetőségeit fogják ismertetni az előadók: dr. Ágoston Péterné, dr. Edelmann Menyhértné, Hempfner Magda és Miklós Jutka. A gyűlésen ott lesznek mindazok a nők, akik érzik, hogy itt nem csak új jogokról, hanem kötelességekről is szó lesz; akik érzik, hogy a világnézetek mai nagy kaoszában a nőnek tájékozódni és aztán cselekedni önmaga és az emberiség iránti kötelessége. A rendezőség a következő felhívást bocsátotta ki:

Ma délután fél 6 órakor a városbáza nagytermében nőgyűlést tartunk. A köztársasági kormány jogot adott, hogy olyan törvényhozókat válasszunk, akik a mi érdekeinkkel is törődnek. De ezzel az ország sorsára is döntő befolyást nyertünk. Kötelességünk tehát erre a nagy feladatra méltóan elkészülni. Ebből a célból kell összegyűlnünk és tanácskoznunk. Kérjük egyesületeink tagjait, hogy a nagygyűlésen minél nagyobb számban megjelenjenek. A Biharmegyei Nőegylet, Evangélikus Nőegylet, Feministák Egyesülete, Gyermekbarát Egylet, Izraelita Nőegylet, Izraelita Leányegylet, Katolikus Nővédő, Katolikus Leányegylet, Protestáns Nőegylet, Protestáns Leányegylet, Népkönyha Egyesület, Vöröskereszt Egylet.

* **A Nagyváradi Urak Mária Kongregációjának** tagjai Isterben elhunyt szeretett testvérünk Szkuba Gyula máv. Idellenőr temetésén hétfőn reggel háromnegyed 9 órakor testületileg mindnyájan részt veszünk. Nagyvárad, 1918 december 14. A Kongregáció Tanácsa.

* **Orvosi hír.** Dr. Szóke Ferenc egyetemes orvostudor a harctérről hazatérve, rendelkezést megkezdte Kórház-utca 35 sz. alatt.

* **Kinevezés.** A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank Ludapesti igazgatósága dr. Poljatek Sándort a nagyváradi fiók tisztviselőjét ugyarezen fiók cégvezetőjévé nevezte ki.

* **A Biharmegyei és Nagyváradi Közalalmazottak Beszerzési Csoportja** felhívja azokat a tagokat, kik az általuk előjegyzett káposztát még át nem vették, hogy azt folyó hó 18 ig bezárólag a Fővármihatal rakтарыból (Pénzügyigazgatóság) annál is inkább elvigyék, mert különben úgy fognak tekinteni, mint akik a káposztára igényt nem tartanak a rendelkezésükre fentartott káposzta megromlása esetén az általuk befizetett összeg az ennek folytán előállott károsodás fedezésére fog fordíthatni, minek folytán ezt követelőleg a káposztára kiadott blokk többé visszaváltatni nem fognak.

* **Esküvő.** Bodnár Nándor folyó hó 15-én délután 3 órakor a róm. kath. újvárosi templomban házasságot köt Szabó Sándor bájos leányával Erzsébettel.

* **A Szerelm bolondjai II. része** a Népszövetség mai mozielőadásán. A Kath. Népszövetség ma, vasárnap tartandó előadásán, mint már jeleztük, Jókai Szerelm bolondjai című filmjének II. része kerül bemutatásra. Az előadások kezdete 4 és 6 órakor. Helyárok a rendesek.

* **Nem szabad fértiruhát elzalogosítani.** A kormány körrendeletet küldött Nagyvárad város és Biharmegye törvényhatóságaihoz, amely elrendeleti, hogy férfi felsőruhát, fehérneműket és cipőket elzalogosítani tilos. Az ez ellen vétő zalogház tulajdonosokat szigorúan büntetik.

* **Szkuba Gyula halála.** Nagy részvételt keltett tegnap városzerte a gyászhir, hogy a máv. tisztviselőkarának egyik derék tagja, Szkuba Gyula magyar államvasúti főellenőr alig két heti szenvedés után elhunyt. Az életerős alig 54 éves derék vasúti főtisztviselő két héttel ezelőtt sparyol náthában megbetegedett. Betegsége tüdőlobbal komplikálódott s dacára az orvosok gondosságának és szerettei odaadó ápolásának, tegnap reggel a jeles tisztviselő kiszilveredett. Neje'n kívül negyszámu előkelő rokonsága gyászolja. A nagyváradi Urak Mária kongregációjá egyik hő, buzgó tagját vesztette el benne. Temetése holnap, hétfőn reggel háromnegyed 9 órakor lesz a Rákóczi ut 3. sz. háztól.

* **Szabóiparosok gyűlése.** Felkérem az ipartestület kötelekibe tartozó összes férfi- női és magyarszabó iparosokat, hogy f. hó 16-án, azaz hétfőn d. u. 5 órakor az ipartestület helyiségében a cérna elosztó bizottság megválasztása ügyében megjelenni sziveskedjenek Nagyvárad, 1918 december 14-én. Holdy Sándor, iparos Tanács elnök.

* **Orvosi hír.** Dr. Rácz Miksa operateur, orthopád, a városi gyermekkórház sebész főorvosa rendelését (kizárólag sebészi és orthopádiai betegeknek) Rákóczi-ut 19. sz. (Telefon 515) alatti lakásán megkezdte.

* **Katonai munkásosztagok alakítása.** A szedetlen burgonya, tengeri és répa betakarítása végett a hadügyminiszterium 30 főből álló munkásosztagokat bocsát a vármegye rendelkezésére. Akinek erre szüksége van, igényét minél előbb jelentse be Biharvármegye Munkabizottságához. Telefon szám 672.

* **Kávésok és vendéglősök** holnap hétfőn délelőtt 10 órakor az Emke külön termében gyűlést tartanak.

* **Tartalékos tiszték és szellemi munkások szabad szervezete.** Tisztelettel felkérjük a bizottsági tagokat, hogy hétfőn, azaz 16-án délután 5 órakor az Emke külön termében tartandó bizottsági ülésen, tekintettel az ügy fontosságára, feltétlenül megjelenni sziveskedjenek. Az elnökség.

* **Szükséglakások a várban.** Ágoston Péter kormánybiztos kérte a hadügyi kormányt, hogy a várat engedje át közműhelyek és szükséglakások céljaira. Tegnap érkezett meg a hadügyminiszterium leirata, amelyben értesíti a kormánybiztos, hogy a vár a fenti célokra felhasználható. Rövidesen végbemennek az átalakítási munkálatok és a várat átadhatják új és nemesebb rendeltetésének.

* **Rehabilitált katonák.** A vasúti lopásokkal gyarúsított katonák közül tegnap négyet kibocsátott a rendőrség. Semmi gyanu nem fér hozzájuk. Az igazolt katonák Buday János és József, Sas Ferenc és Sarkadi Gyula.

* **Nem ad fát a 4. honvéd pótzászlóalj.** A leszerelt tartalékos és népfelkelő tiszték és szellemi munkások szabadszervezete a főispán útján azzal a kéréssel fordult Leöchey Kálmán alezredes pótzászlóalj parancsnokhoz, hogy a honvédek nagy fa készletéből a már átengedett 4 vagonon kívül újabb és nagyobb mennyiséget adjon át a lőtőanyagot nélkülöző tisztéknek és szellemi munkásoknak. A kérésre tegnap válaszolt a pótzászlóalj és azaz, hogy a pótzászlóaljnál 160 tiszt, közte 100 tartalékos teljesít szolgálatot, megtagaja az újabb mennyiség átengedését. A leszerelt tartalékosok és népfelkelők a hadügyminiszterhez fordulnak, hogy a 4. honvédek fafeleslegét megkapják.

* **Kisiparosok és kiskereskedők figyelmébe.** A Nagyvárad város, vagy a központi, magyarcsékei, mezőtelegdi vagy szalárdi járás körzetébe tartozó azok a kisiparosok és kiskereskedők, akik a háboru folytán üzemeiket, illetve üzletüket beszüntetni kényszerültek, a Pénzüntézet Központ, mint a kereskedelemügyi miniszter megbízottjának előírásai szerint kedvezményes kölcsönöket kaphatnak. Jelentkezni és kérvényt beadni bármely alólírott pénzüntézetnél is lehet, hol a további felvilágosítások készséggel megadatnak. Nagyváradi Takarékpénztár, Egyesült Bank és Takarékpénztár, Biharmegyei Takarékpénztár és Gazdasági Bank, Leszámitoló és Jelzálogbank, Polgári Takarékpénztár, Bihoreana Takarékek és Hitelintézet, Általános Takarékpénztár, Nagyváradi Agrár Takarékpénztár, Nagyváradi Hitelbank, Nagyváradi Kereskedelmi és Forgalmi Bank, Újvárosi Takarékpénztár, Nagyvárad-Velencei Takarékpénztár, Mezőtelegvidéki Takarékpénztár, Magyarcsékei Takarékpénztár, Szalárdvidéki Takarékpénztár.

VILLAMOS VASALÓK és FŐZŐK
megérkeztek, remekszép üvegcillárok mindennemű villamos vezetékek és égők legolcsóbb napiárban szereltetnek
STERN VILLAMOS VÁLLALATA
Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

Színház.

A színház műsora:

Vasárnap délután: Palika.
Vasárnap este: Tul a nagy Krivánon.
Hétfő: Remény.
Kedd: Hejehuja báró.
Szerda: Sárga liliom.
Csütörtök: Pacsirta.
Péntek: Remény.
Szombat d. u. Erdésleány, este: Tatárjárás.
Vasárnap d. u. Bőregér, este: Császárkatonái.

Palika. Gábor Andor nagysikerű színműve vasárnap délután kerül színpadra a vezetőszerpekben G. Polgár Mariska és Várad Lajos kitűnő alakításával.

Remény. Heyermans szocialista irányú balászdrámája megrázó erővel és igazsággal jeleníti meg a proletárok multját és jövőjét. A forradalom levegőjében az elnyomott nép szabadulásra való vágya ez a hatalmas jankiáltás. A drámai személyzet igaz nagy sikert aratott a reprizen, amelyet hétfőn megismételnek.

MOZI.

Az előadások kezdete a mozgósínházakban. Az Apolló, Uránia és Vigadó mozgósínházak igazgatósága ezuton ért-síti a közönséget, hogy az új záróra rendelet következtében az előadások mindennap délután 4, 6 és este 8 órakor kezdődnek. Szombaton, vasárnap és ünnepnapon a délutáni előadás 2 órakor, az utolsó előadás este 8 órakor kezdődik. Ma mind a három mozgósínház teljesen új és rendkívül érdekes műsort mutat be.

URÁNIA	MA
mozgószínház	Szerelmem volt életem, szerelmem volt halálom.
	Hétköznap 5, szombat, vasárnap 3 órai kezdettel.

Szerkesztésért felelős: HILF LÁSZLÓ.

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r. t.

Nyilttér

Dr Barta Andor

szülész és nőorvos

Rákóczy-ut 12. I. em. ajtó 9
alá költözött.

Értesítés.

Az „Országos Orvos Szövetség” nagyváradi fiókja az orvosi díjazások ügyében a következőket hozza a közönség tudomására. A mai viszonyoknak megfelelőleg az 1918. évre a következőkben állapítja meg a fizetendő háziorvosi díjakat a szövetség. A háziorvosi díj minimuma 400 korona, a vagyoni viszonyok szerint emelkedőleg 800 koronáig. Nagyon szerény keresetű családoknál, főleg kis javadalmazású tisztviselőknél a minimumot kivételesen 200 koronában állapítja meg, ismételten emlékeztetjük a közönséget arra, hogy consillumoknál a házi orvos is díjazandó, valamint, hogy orvosi bizonyítványokért a házi orvosnak külön díjazás jár.

Az „Orvosi Szövetség”
Elnöksége.

Mocsáry Sándor

törv. bej. cég.

Vilany-, gáz- és víz-
vezetékszerelő, bronz-
műves, bádogos, lakat-
os, műszerész és gal-
vanizáló. Irógép-, ke-
rékpár-, grammofon-
javító és nikkelező.

Iroda és raktár:

Zöldfa-utca 8. Telefon 1404.

Ipartelep:

Szent János-u. 22. Telefon 532

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű
fűzőszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálló épületében

Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szigligeti-színház mű-
vésznőinek egyedüli fűző
szállítója.

Tisztításokat és átala-
kításokat elvállalunk.
Fűzők mérték után a
legrövidebb idő alatt el-
készítetnek.

Márchichek Ferenc

államilag képesített szőlész
és borkezelő-kádármester.

Van szerencsém a nagyérdemű közön-
ség (szőlőbirtokosok, borkereskedők)
b. tudomására hozni, hogy Nagyváradon,

Pál-u. 3. sz. a. (Olaszi rész)

KÁDÁRMŰHEYT

nyitottam. Elvállalok új és ócska hor-
dók, kádák készítését és javítását. Bor-
pince berendezéseket, privát borkezelést,
borderítékeket, hibás hordók preperálá-
sát felelősség mellett. Továbbá szőlő-
telepítésekénél, alany- és nemes-szőlő-
fajok megválasztásánál, beültetésekénél
(fekvés szerinti) szakszerű felvilágosítá-
sal szolgállok. Kívánatra terep-meg-
tekintés végett ki is megyek.

Kávéház átvétel.

Van szerencsém a n. é. közönséget ér-
tesíteni, hogy a

Városi kávéházat

átvettem s azt szakszerűen s vendégeim
igényeinek megfelelően fogom tovább ve-
zetni. A kávéházamban szolid árak mellett
pontos és figyelmes kiszolgálás lesz vezér-
elvem.

Minden este kitűnő színházi vacsorát
szolgálunk fel.

Szíves pártfogást kérve, vagyok kiváló
tiszteléssel

MAYER VILMOS.

CIPÉSZEKNEK!

1 kgr. la. buzacsíríz	— — —	K 19 60
1 kgr. la. aranycsíríz	— — —	K 39 20
1 kgr. la. folyékony csíríz	— — —	K 8 —
1 kgr. la. faszeg 2-15 sz.	— — —	K 8 —
1 drb brassóí talpráspoly	— — —	K 3 80
1 drb brassóí kireszelő	— — —	K 3 30
1 készl. bőrtalpvédő	— — —	K 2 50
1 drb. vaskapta	— — —	K 12 80
1 készl. acél talpvédő	— — —	K — 70

Papírvászon és mindenféle cipész-
kellékek olcsó napi áron.

ASZTALOSOKNAK!

1 kgr. la. asztalosenyv	— — —	K 6 80
ugyanaz zsákvételnél	— — —	K 6 25

SZERELŐKNEK!

Bőrtárcsa vízvezeték csaphoz		
100 drb 1/2" csaphoz	— — —	K 4 80
100 drb 3/4" "	— — —	K 6 80
100 drb 1" "	— — —	K 9 60

Postán utóvét mellett.
Portó és csomagolás felszámításá-
val. Gyors és pontos kiszolgálás.

STERN MIKLÓS
Nagyvárad, Zöldfa-utca 9. szám.

Eladó szőlőoltványok

1 és 2 évesek

amerikai és hazai vesszők

Arjegyzéket küld és telepítéseket
vállal:

Molnár Mihály
Abaujszántó.

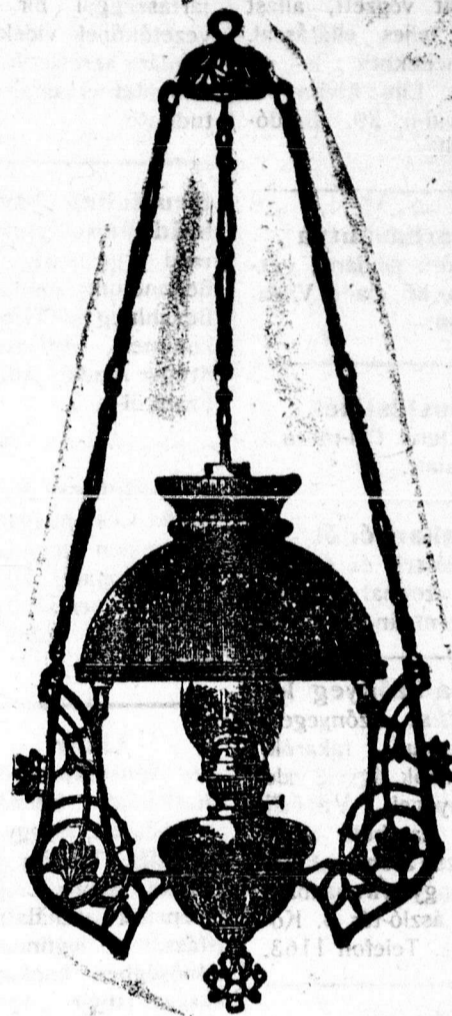
VIBADÓ
mozgó-
színház

MA

Felső szobra.

Hétköznap 5, szombat, vasárnap
3 óral kezdettel.

HETI ÁRJEJYZÉK:

Teáskészlet színes tálccával	40—
Kávéskészlet	40—
Feketekávé készlet színes tálccával	40—
Mosdókészlet finom majolika sz. felsz.	80—
Főző lábasok tűzálló	5 6 7 8 9 10—
Főző fazék tűzálló	5 6 7 8 9 10—
Befőtteskészlet finom aranyozással felsz.	40—
Függőlámpa csigas felszerelve	60—
Falitükör színes aranyozással	40—
Ebédlikészlet sz. aranyozással 6 szem	800—
Ebédlikészlet színes finom minával 100 részes, teáskészlettel együtt	500—

Diszműárak, majolika disztárgyak,
valódi cobald diszműárak, terak-
kota figurák, chinaezüst és alpacca
ezüst áruk

legnagyobb választékban.

Képeretezés, ablaküvegezés.
Eladás nagyban és kicsinyben.

Árak viszonteladóknek is érvényesek.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa és diszmű-
áru nagy gyári raktára Nagyvárad,
Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13.

Telefon 3-72.

Telefon 3-72.

APOLLO
mozgó-
színház

MA

A vörös kérdőjel.

Hétköznap 4, szombat, vasárnap
2 óral kezdettel.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Fiatl, tisztességes, szerény német kisasszony, magyar és szerb nyelv- ismerettel, gépirással, polgárit végzett, állást keres teljes ellátással. Gyermekkehez is elmegy. Lits Elvira, — Szacsvai-u. 29. Bardóczi-utca 66.

Farkaskutya
gyönyörű példány, gazdájához hű, eladó. Vitéz-utca 66.

Husfűstölés
elvégeztetik Pál-utca 3. szám alatt.

Takarítónőt
jó fizetéssel és élelmezéssel azonnal alkalmaznak. Szent János-utca 82

Perzsa-szőnyeg ki-árusítás. Szőnyegek, Chaislongue takarók, asztalterítők, ágylé való és szőnyegek. Valódi értékes darabok rendkívül olcsó áron kapható. — Kelengye-Áruházban, Szent László-tér 5. Kovács-ház. Telefon 1163.

Tűzifa
házhöz való szállítá- sára megrendelést el- fogad az Apolló tőzsdé Rákóczi-ut 23.

Imakönyvek
nagy választékban kap- hatók a Szent-László- templom sekrestyéjében.

Téli karalábét
és olasz-káposztát na- gyobb mennyiségben házhöz szállítunk maxi- mális áron. Megrendel- hető Moskovits Adolf és Flainál. Telefon 15-08.

Ór
lakással és jó fizetéssel felvétetik a Fekete sas részvénytársaságnál. Je- lentkezni csak délután 3—5 óra között a rész- vénytársaság irodájában, Saspassage 22. számú lépcső, I. emelet.

Tyukszemirtő
három nap alatt elmu- laszt tyukszemet, bőr- keményedést és szemöl- cséket. Ára 2 kor. Kap- ható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7-B. sz.

Egy középkori
megbízható munkaked- velő nő, ki a külső és belső háztartásban teljes jártassággal bír, ház- vezetőnek vidéki plé- bániára kerestetik. Címe a kiadóhivatalban meg- tudható.

Deutsches Stuben
mädchen christlich, wird gesucht Gute Behandlung; monatliche Bezahlung nach Überein- kommen. Adresse dr Krüger Aladár Advokat, Szalárdi-u. 7.

Salétrom-só!
Sonka- és huspácolás- hoz minden mennyiség- ben kapható Németh Pál Arany-kereszt gyogy- tárában, — városháza mellett.

Likör
és rumkomposztók, Chartreuse, Benediktiner, Allasch, Meggy stb. essentia. Törköly, Szil- vörüm, Seprő, Cognac- kivonatok használati uta- sítással a legfinomabb minőségben kaphatók: Farkas István „Apolló” drogeriájában, Nagyvárad.

Ne dobja ki pénzét
a ruhákért, mert a ki- lőnően bevált ruhafesték- kei régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag kifestheti. Egy levél ára 70 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyogyser- tárában, a városháza mellett.

Poloskairtó
Nekünk biztos, kipróbált, megbízható poloskák ir- tására. Kis üveg 4 K, középüveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi- ut 7-B.

Fényképezési
lemezek, papírok, vegy- szerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Spanyolnátha
járványoknál betegszo- bákban lenyó (boro- vicska) szobailat ki- tűnő dezinficiáló perme- tező szer kapható Farkas István Apolló drogeri- ájában.

„UJVÁRI TELEFONÁL“

UJDONSÁG!
Mesés felvétel!

A világ legjobb lemeze!

Allig volt még magyar tréfás felvételek olyan szenzációs sikere, mint ennek a hanglemeznek, melyet Ujvári Károly, a legkacagatóbb, legnép- szerűbb budapesti komikus pompásan adott elő. Elejétől végig holtra nevetető! A hanglemez pénzért nem kapható, csupán 6 öreg le- játszott lemezért.

W Á G N E R

„Hangszernagyáruház“
Budapest, József-körút 15. Fiók: IX., Ráday-utca 18.
Telefon: József 35-92.

Beszélőgépek 200 koronától 1000 koronáig.
Dalszöveges lemezjegyzék és árjegyzék ingyen

VISZKETEKSÉGET, sömört, rüht

a leggyorsabban elmulasztja a dr. FLESCH-féle törvényesen védett

„Skaboform“-kenőcs.

Nincs szaga. Nem piszkít. Mindig ere- deti pecsétetes dr. Flesch-félét kérjünk.
Próbategy 4 K, nagy tegely 6 K, családi adag 15 korona.

Nagyvárad és vidéke részére főraktár:
„CSILLAG“-gyógyszertár
Hlatky Endre-utca (Zöldfa-u.)
Nagyváradon.

Kapható továbbá Hegedüs Rezső „Szent László” gyógyszertárában és Sebestyén Arthur „Diana” gyógyszertárában.

Felső Kereskedelmi és Polgári iskolából kimaradt tanulókat magánvizsgára elő- készít felelőséggel

a Középiskolai Előkészítő Donát-tanfolyam

Beöthy Ödön-utca 30. sz. Telefon 1000.

Új kereskedelmi tanfolyam

hölgyek részére (gyors- és gép- írás, számtan, könyvvitel, he- lyes és szépírás) szeptember 15-től kezdve a DONÁT-féle tanfolyamban Beöthy Ödön-utca 30. Telefon 1000. Telefon 1000.

Karácsonyi ajándéknak

gyermekjátékok, aján- déktárgyak, finom fé- sűk, hajdiszek, ékszer- utánszatok, legjobb par- fümök, puderek, mani- kűr-készletek, bőr-er- szények, ridikülök

LEGELŐNYÖSEBBEN BESZEREZHETŐK

Fésű- és diszmuáruház
Saspassage 42.

Nebelthau A. utóda Szabó J.

Belépési felhívás

a Népszövetségi Hitelszövetkezet VII-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1919. január 1-én VII-ik évtársulatát nyitja meg. Az előbbi üzletlévek, dacára a nehéz meg- élhetési viszonyoknak, — igen szép ered- ménynyel folynak.

Belépni szándékozók üzletlérszemet jegyez- hetnek már most is a hivatalos órák alatt a szövetkezet helyiségében (Szilágyi Dezső-u. 5. sz. a.). Egy üzletlérszemet heti 20 fillér befize- tésre kötelez s ki-ki annyi üzletlérszemet jegyez, amennyit akar. Felvételi díj üzletlérszemenként, 20 fillér, 3 év múlva az évtársulat feloszlik: a tagok a befizetett összeget kikapják s a rájuk eső nyereséget is.

A tagok a befizetett összeg 1/5-öd részéig a szövetkezettől olcsó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely 3 év alatt fizethető le. Azon- felül betáblázásra, értékpapírra, vagy váltóra, bármily összeg erejéig.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészé- ben a tagok között osztatik fel s ki-ki heti be- léteje arányában részesedik.

A szövetkezet elfogad betéteket is s azo- kat legmagasabb kamatlábbal kamatoztatja. Tőkekamatadót a szövetkezet fizeti.

Bizalommal kérjük a belépni szándékozó- kat, sziveskedjenek szövetkezetünk helyiségé- ben részjegyeket jegyezni.

Népszövetségi Hitelszövetkezet